

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Στο άρθρο της Α. Μανδάλια «Τα Λαϊκά μπιτβα στην τέχνη του χιούμωρ» Νίκου Γιάλοουρ» (τεύχος 93, Δεκέμβριος 2004):

σ. 154, § 4: «ιδιόμοιος Βίλια Αρπθ. Μπένεν», να διαβαστεί «ιδιόμοιος Βίλια Αρπθ. Μπένεν».

σ. 155, λεζ. εκ. 7: «Φυτικά μπιτβα (διακόσμηση κελειούσι) 1974, Λι-νόςλου. Βίλια Καπετάν Γιάννη Καρρά, Porto Carras», να διαβαστεί «Δρακοντόφαρα (διακόσμηση κελειούσι) 1974, Λαδοπαστέλ σε σάβια θαλάσσης, Village Inn, Porto Carras».

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Λύματα στην «Ακρόπολη της Παλιοντολογίας»

Σε απόφαση ανανήσθη από την περίφημη «Ακρόπολη της Παλιοντολογίας» – όπως έχει χαρακτηριστεί η περιοχή του Πικερμίου – η ΕΥΔΑΠ αποφάσισε την ανέγερση Κέντρου Επεξεργασίας Λυμάτων (ΚΕΛ). Στον κρυμμένο από το 1984 αρχαιολογικό χώρο, για τον οποίο έχει θεσμοθετηθεί Ζώνη Α απόλυτου προστασίας, έχουν βρεθεί εξαιρετικής σημασίας και διεθνούς φήμης απολιθώματα ζώων που έζησαν 6-9 εκατομμύρια πριν. Ευελπιστούμε ότι οι αρμόδιες φορείς θα αναγνωρίσουν τις ευθύνες τους και η απόφαση δεν θα υλοποιηθεί...

Μυκηναϊκός τάφος στη Λακωνία

Εργασίες κατασκευής αναλημάτων έφεραν στο φως ασύλητο θαλαμώδη τάφο στη θέση Περιστέρη Λακωνίας, όπου και παλιότερα είχαν εντοπιστεί τρεις θαλαμοειδείς τάφοι, μέρος και αυτοί εκτεταμένων μυκηναϊκών νεκροταφείων που υπάρχουν στην περιοχή. Στη σωτήρια ανασκαφή που διενεργήθηκε από την Ε. ΕΠΚΑ, αποκάλυφθηκαν συνολικά δύο τάφοι και οκτώ ανακαμβές. Μεταξύ τους και η ανακαμβή νεαρού ατόμου, γύρω από το κρανίο του οποίου τα κτερίσματα είχαν τοποθετηθεί ανεστραμμένα. Στα ευρήματα συγκαταλέγονται σφραγιδολόθοι από στασιτή με παράσταση ζώου, ψηφο από σάρδιο, ήλεκτρο και υάλιο, χάλκινη τριχοκαθίδα, περόνες κ.λπ.

Ιερό του Απόλλωνα στο Δεσποτικό

Στην ακατοχήνη σήμερα νησίδα του Δεσποτικού (αρχαία Πρεπέσθη) διενεργείται τα τελευταία επτά χρόνια ανασκαφική έρευνα που φέρνει στο φως ένα Ιερό του Απόλλωνα, που ήταν πιθανότατα σε χρήση από τον 7ο αιώνα π.Χ. έως τη ρωμαϊκή περίοδο. Παρά τα σημαντικά είναι τα ευρήματα (αντικείμενα από ελεφαντόδοντο και χαλκό, ένα μεγάλο διαστάσεων και δαιδαλικής τεχνοτροπίας εικόλιο γυναικείας θεότητας, τμήματα διαφόρων αγαλμάτων, ένας κτιστός βωμικός αφιερωμένος στην «ΕΣΤΙΑ ΙΣΘΜΙΑ» κ.λπ.), ενώ το 2004 αποκάλυφθηκαν και πέντε κτίρια που σχημάτιζαν περίβολο με στοά, στο κέντρο του οποίου υπήρχε πιθανότατα εξέδρα ή βάση αναθημάτων.

Ανασκόπηση του ναού του Δία στη Νεμέα

Το καλοκαίρι του 2002 ολοκληρώθηκε η ανασκόπηση δύο κίωνων – που προστέθηκαν στους τρεις που στέκοταν ήδη στη θέση τους – στο ναό του Δία στη Νεμέα. Τον Μάρτιο του 2004 εγκρίθηκε η μελέτη ανασκόπησης τεσσάρων ακόμη κίωνων της βόρειοανατολικής γωνίας του σημαντικού αυτού μνημείου της ώριμης κλασικής εποχής (περ. 330 π.Χ.), ώστε να διεκλινηθεί ακόμη περισσότερο η κατανόηση του από τον επισκέπτη. Ο νέος κύκλος εργασιών έχει ήδη εγκινήσει. Σημειώνουμε ότι το έργο πραγματοποιείται μέχρι στιγμής χάρη σε ιδιωτικές χορηγίες.

Εικασίες για τον νεκρικό θάλαμο του Χέοπα

Σύμφωνα με την υπόθεση δύο γάλλων αρχαιολόγων, η μούμια του αιγύπτου βασιλιά Χέοπα – η οποία δεν έχει ακόμη εντοπιστεί, καθώς ο θεωρούμενος θάλαμος του βασιλιά βρέθηκε άδειος – ίσως είναι τελικά τοποθετημένη σε ανεξερεύνητο ακόμη σήμερα θάλαμο

κάτω από εκείνον της βασίλισσας. Για την επιβεβαίωση της άποψης αυτής απαιτείται ανασκαφή στο εσωτερικό της πυραμίδας του Χέοπα, ενέργεια που έχει ωστόσο να αντιμετωπιστεί πολλαπλά εμπόδια, καθώς τελικά οι απόψεις επί του θέματος διαίστανται...

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας στο Καλαμωτό

Στο κτίριο της πρώην κοινότητας Καλαμωτού –ένος χωριού μόλις 50 χλμ. από τη Θεσσαλονίκη– ιδρύθηκε το 2001 Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Τα απολιθωμένα οστά ζώων που ήρθαν στο φως κατά της συστηματικής παλιοντολογικής ανασκαφής των τελευταίων χρόνων στην περιοχή, αποτέλεσαν τον πυρήνα της έκθεσης του μουσείου, για το οποίο υπάρχει και σχετικό ενημερωτικό διπτύχο έντυπο.

Συγκρότημα ΦΙΕ Θεσσαλονίκης

Το 2003 η Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς κατέθεσε αίτηση ακύρωσης υπουργικής απόφασης της ίδιας χρονιάς, σύμφωνα με την οποία αποχαρακτηρίστηκε το εσωτερικό 12 κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΕ Θεσσαλονίκης, καθώς και άλλα δύο κτίρια, ενώ αποδεσμεύονται και οι περιβλήματα γωρών. Τον Ιανουάριο του 2005 το Συμβούλιο της Επικρατείας έκανε δεκτή την αίτηση, ακυρώνοντας την υπουργική απόφαση στο σύνολό της. Ελπίζουμε αυτό να είναι το πρώτο βήμα για σοβαρής προοπτικής που οφείλουν να ακολουθήσουν όλοι οι αρμόδιες φορείς, ώστε να διασφαλιστεί να βρει ίσως έναν νέο προορισμό το σημαντικό αυτό βιομηχανικό μνημείο...

Εκδηλώσεις για τον Αντώνη Μπενάκη

Με αφορμή τα πενήντα χρόνια από το θάνατο του ιδρυτή του, το Μουσείο Μπενάκη εγκαινιάσει το κτίριο της οδού Πειραιώς με ένα μεγάλο αφιέρωμα που τιμάει τη μνήμη αλλά και το παράδειγμα του Αντώνη Μπενάκη. Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων (2 Δεκεμβρίου 2004-30 Ιανουαρίου 2005), πραγματοποιήθηκαν: α. Έκθεση με δημιουργίες 70 σημαντικών ελλήνων ζωγράφων εμπνευσμένες από την προσωπικότητα του Αντώνη Μπενάκη («Ομοιοσότητα περίπου»), β. Φωτογραφικό ποσόδειμα με στιγμιότυπα του κύκλου της ζωής του Αντώνη Μπενάκη («Ομοιοσότητα εντελώς»), γ. Προβλήτη εφαρμογής πολυμέσων, βασισμένη σε αποστάγματα από το πολυδιαβασμένο βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα *Τρελαντώνη*, δ. Ημερίδα με θέμα «Το φαινόμενο του ευεργετισμού στη νεότερη Ελλάδα» (29.11.2004), ε. Ημερίδα με θέμα «Το πορτρέτο και η κρίση της αναπαράστασης» (18.1.2005), στ. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες, για τις οποίες μάλιστα εκδόθηκαν σχετικά συνοδευτικά έντυπα.

Πρόγραμμα «Τρίτων»

Το όνομα μιας γνήσιας θεότητας της θάλασσας επέλεξε η εκπαιδευτική ομάδα του Ναυτικού Μουσείου της Ελλάδος για τη νέα, εκσυγχρονισμένη σειρά εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που πραγματοποιούνται στο μεγαλύτερο και σημαντικότερο ίσως ναυτικό μουσείο της χώρας. Για καθενα από τα προγράμματα αυτή έχει εκδοθεί φυλλάδιο δραστηριοτήτων («Ζει ο βασιλιάς Αλέξανδρος», «Ναυπηγώντας μια τρίτη», «Από τα παλιά στο ατμό», «Πλοία του 21», ενώ υπάρχει και το σχετικό φυλλάδιο εκπαιδευτικού. Μέρος του προγράμματος «Τρίτων» αποτελεί και η προσπάθεια εφαρμογής του για παιδιά με ειδικές ανάγκες. Για δηλώσεις συμμετοχής αλλά και περισσότερες πληροφορίες, τηλ.: 210-4516264, 210-4286959, ηλεκτρονική διευθύνση: <nime@internet.gr>.

Μαθήματα αιγυπτολογίας

Στο Πολιτιστικό Κέντρο της Προεβρίας της Αιγύπτου στην Αθήνα πραγματοποιούνται μαθήματα αιγυπτολογίας (αρχαία αιγυπτιακή γλώσσα, ιστορία, τέχνη), διαρθρωμένα σε εξάμηνα (4 ώρες εβδομαδιαίως), το εξάμηνο: μέσα Φεβρουαρίου-μέσα Ιουνίου). Πληροφορίες στο τηλέφωνο 210-3632824.

Σεμινάρια

Η Εταιρεία Διαχείρισης Πολιτιστικής Κληρονομιάς με την επωνυμία Technology Information Management Education (TIME Heritage) έχει συσταθεί για να συντονίζει διεπιστημονικές δράσεις στο χώρο

της συντήρησης, της μελέτης υλικών, της ιστορίας της τέχνης και της διοργάνωσης εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Σε αυτό το πλαίσιο διοργανώνεται στο Μουσείο Νεώτερης Κεραμικής (Μελιδώνη 4-6, Κεραμική) τα ακόλουθα σεμινάρια: α. Αρχαιολογικό γνομονιμτέρ (Πέμπτη 24 και 31 Μαρτίου, 7 και 14 Απριλίου), β. Συντήρησης (Σάββατο 2 Απριλίου), γ. Αρχαιολογικό σχέδιο (Σάββατο 16 Απριλίου), δ. Αρχαιομετρία (Σάββατο 14 Μαΐου). Επιπλέον, πρόκειται να διοργανώσει παοχαλίη εκπαιδευτική εκδρομή στη Συρία, με επισκέψεις στους σημαντικότερους αρχαιολογικούς χώρους (Δαμασκό, Παλμύρα, Απάμεια, Νεκρές Πόλεις, Κάστρα Σταυροφόρων, Χαλέπι). Πληροφορίες και έγγραφα στα τηλέφωνα 210-6510549, ή ηλεκτρονικά στη διεύθυνση <info@timeheritage.gr>.

Κέντρο Τέχνης και Πολιτισμού «Ελληνής»

Άνοιξε στο κέντρο της Αθήνας (Αγίας Φιλοθέης 17, Σύνταγμα) η έκθεση του Έργαστηρίου «Ελληνής». Στην έδρα του, στη Βαμβακού του δήμου Πολυδάμαντα της επαρχίας Φαρσάλων, λειτουργούν πρότυπα τμήματα ψηφιδώτου, αγιογραφίας και ζωγραφικής. Στην έκθεση μπορεί να βρει κανείς ψηφιδώτα, γλυπτά από μάρμαρο, έργα τέχνης και αντικείμενα λατρείας, εμπνευστικά και υπεθύβου της προσπάθειας αυτής είναι ο Π. Σπυριδίου, Φωτοхудοποιός. Για πληροφορίες, τηλ.: 210-3225304, 6932607261, ηλεκτρονική διεύθυνση: <ellinisker@panafonet.gr>.

Very Special Arts Hellas

Η Ελληνική Εταιρεία Καλλιτεχνικών Προγραμμάτων για άτομα με ειδικές ανάγκες «Very Special Arts Hellas» αποφάσισε τη δημιουργία δασκευτικού εκπαιδευτικού υλικού για άτομα με αναπηρίες, στο πλαίσιο των προγραμμάτων της για την εξασφάλιση προβαοιμότητας στα μουσεία και τους άλλους χώρους πολιτισμού. Πρόκειται για τη μουσειοσκευή «Καλλιπέρα στα πέρα για πέρα, η παράσταση αρχίζει» του Μουσείου Ελληνικής Λαϊκής Τέχνης - η οποία διαμορφώθηκε έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί από άτομα με αναπηρία - καθώς και για τη μουσειοσκευή «Η Τέχνη του Ψηφιδώτου», που σχεδιάστηκε από την VSA HELLAS, σε συνεργασία με την Γ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλαοικών Αρχαιοτήτων. Παράλληλα, η εταιρεία δημιούργησε τους εκπαιδευτικούς φακέλους «Η Προϊστορική Συλλογή και η Συλλογή Γλυπτών του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου», που απευθύνονται στους εκπαιδευτικούς των εδών σχολείων.

Η «Very Special Arts Hellas» συνεχίζει επίσης τις τακτικές της ερευνητικές (30 περίπου κάθε χρόνο, σε δύο τριμηνιαίες κύκλους) για άτομα με αναπηρίες σε μουσεία, πινακοθήκες και αρχαιολογικούς χώρους της Αττικής. Εξάλλου, εδώ και πέντε χρόνια, η εταιρεία εκκονεί το πρωτοποριακό για την Ελλάδα πρόγραμμα ακουστικής περιγραφής θεατρικών παραστάσεων για κοινό με προβλήματα όρασης. Άλλες δράσεις της Εταιρείας αποτελούν η έρευνα του επιπέδου προβαοιμότητας, η ευαισθητοποίηση των εργαζομένων σε πολιτιστικούς φορείς και τα σεμινάρια από εκπαιδευτική με αναπηρία. Τέλος, από το 1988, η εταιρεία, εκτός από την τακτική λειτουργία τριών ομάδων για θέατρο, μουσική, εικαστικά και χορό, οργανώνει για άτομα με ή και χωρίς αναπηρίες, εκθέσεις, παραστάσεις, καλλιτεχνικά βιωματικά εργαστήρια, φεστιβάλ και άλλες πρωτοποριακές δραστηριότητες στην Αθήνα αλλά και στην περιφέρεια. Όλα τα προγράμματα πραγματοποιούνται με τη συνεργασία και τη στήριξη της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και του Υπουργείου Πολιτισμού. Για πληροφορίες τηλ.: 210-7710 847, fax: 210-74 87 905, e-mail: <vsahellas@internet.gr>.

Ακρόπολη και Εκπαίδευση

Ένα φροντισμένο έντυπο («Ακρόπολη και Εκπαίδευση») εξέδωσε ο Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, σε συνεργασία με την Α' ΕΠΚΑ, στο οποίο περιλαμβάνονται χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις εκπαιδευτικές του δραστηριότητες: αφιερώματα και εκπαιδευτικά προγράμματα (τακτικά και έκτακτα), εκδόσεις και εκπαιδευτικό υλικό (μουσειοσκευή), εκθέσεις και συνεδρία.

Αγών

Αφορμή της έκθεσης «Αγών» (15 Ιουλίου-31 Οκτωβρίου 2004) του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου αποτέλεσε η τέλεση των Ολυμ

μπιακών Αγώνων στην κοπίδα τους. Τροποποιημένη για το κοινό και τους μαθητές των ελληνικών σχολείων λειτουργεί έως τις 22 Απριλίου 2005. Συνοδεύεται μάλιστα και από ένα φακέλο με εκπαιδευτικό υλικό, ο οποίος τίθεται στη διάθεση εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων που θα επισκεφθούν το Μουσείο με τα παιδιά τους. Εδώ περιέχονται οι νέες οδηγίες με πολλές και χρήσιμες, ιστορικές κυρίως πληροφορίες σχετικά με το θέμα της έκθεσης, 15 «επαρτών δασήσεων» για μαθητές 7-11 ετών και ένα για νέους 12-15 ετών, μια μικρή αφίσα, καθώς και ένα επιτραπέζιο παιχνίδι.

Πολιτιστική χορηγία

«Η πολιτιστική χορηγία ως μέσο επικοινωνίας» είναι ο τίτλος βιβλίου του Πέτρου Ζούνη (εκδόσεις Παρατηρητής), το οποίο παρουσιάστηκε στις 29 Νοεμβρίου 2004 στο 2πτι της Κύπρου (Ηρακλείου 10, Κολωνάκι 106 73, Αθήνα, τηλ.: 210-3641217), από τους καθηγητές Γεώργιο Κοσσιγόρη και Κλήμη Ναυρίδη.

Χορός

Το περιοδικό Χορός εκδίδεται από το Σωματείο Χορού και Ρυθμικής, που ιδρύθηκε το 1975 με πρώτη πρόεδρο την Πολυξένη Μαυροπούλου. Πρωτοπόρος φυσιογνωμία, μαζί με την Κούλα Πράτσικα εισήγαγαν πρώτες τις νέες μεθόδους χορού και ρυθμικής στην Ελλάδα. Εκδότρια του περιοδικού είναι η Λένα Ζαμπούρα, πρώην πρόεδρος του Σωματείου, χοροδίδακτρα, δασκάλια χορού, χορογράφος, προσωπικότητα με σημαντική προσφορά στην ανάπτυξη και εδραίωση του χορού ως τέχνης στη χώρα μας. Το περιοδικό, που έχει συμβάλει στην καλύτερη γνώριση του κοινού με την τέχνη του χορού, είναι το μοναδικό περιοδικό χορού στην Ελλάδα και εκδίδεται σχεδόν ανελλιπώς από τον Ιανουάριο του 1987. Έχοντας διακοπεί μόνο για ένα χρόνο μεταξύ 2002 και 2003. Αποτέλεσμα της διακοπής αυτής ήταν η αναδιοργάνωση και ανασύστασή του, με εμφανή αποτελέσματα στην ποιότητα του περιεχομένου αλλά και της μορφής του. Μπορείτε να το προμηθευτείτε από τα κεντρικά βιβλιοπωλεία και περίπτερα, ή να το παραγγείλετε από το Σωματείο με fax: 210-3255391. Για πληροφορίες, ηλεκτρονική διεύθυνση: <chorosmagazine@hotmail.com>.

Κύκλος προβολών 2005

Το Κέντρο Μελέτης Νεώτερης Κεραμικής-Ίδρυμα Οικογένειας Γ. Ψαρρού παρουσιάζει από τις 2 Φεβρουαρίου έως τις 2 Μαρτίου 2005 διάδεκα ταινίες γνομονιμντερ με θέμα την παραδοσιακή αγιογραφία/τέχνη από χώρες της Μεσογείου (Κύπρος, Τουρκία, Τυνησία) αλλά και από χώρες που εντάσσονται στη σφαιρα διαποικισμένων πολιτισμών περιοχών (Ιαπωνία, Δυτική Αφρική, Αμερική, Μεξικό, Αμαζόνιος). Για σχετικές πληροφορίες, τηλ.: 210 3318491-6 (ημερα προβολών: Τετάρτη, ώρα έναρξης: 19:00).

Ο «Αγών» στη Βέροια

Με την προβολή της βραβευμένης ταινίας «Σαγαλασσός, η λησμονημένη πολιτεία», το βράδυ της 14ης Φεβρουαρίου 2005, ξεκίνησε η Εβδομάδα Προβολής Βραβευμένων Ταινιών Αρχαιολογικών Θεμάτων του Μεσογαϊκού Χώρου. Τι διοργάνωση ανέλαβε η Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ημαθίας-υπεθύβουνας Πολιτιστικών Θεμάτων, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας, ο Δήμος Βέροιας, καθώς και οι Φίλοι του Βυζαντινού Μουσείου Βέροιας, με τη συνεργασία του περιοδικού Αρχαιολογία & Τέχνης. Στόχος της εκδήλωσης ήταν να απολαύσει το κοινό κινηματογραφικές ταινίες που συνδυάζουν τη γοητεία της ανακάλυψης και της γνώσης, με την επιστημονική τεκμηρίωση και την υψηλή αισθητική.

Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης σε DVD

Έναν χρόνο πριν το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης συμπληρώσει 20 χρόνια ζωής, προχώρησε στην παραγωγή DVD, με στόχο να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό και να το ενημερώσει σχετικά με τη δραστηριότητα και τη φυσιογνωμία του Μουσείου. Στο DVD, διάρκειας 45 λεπτών, εκτός από την κινηματογραφική Ενάγηση στους χώρους του Μουσείου, παρουσιάζονται η ιστορία της συλλογής και οι ιδρυτές του Μουσείου, τα τμήματά του και οι εκδηλώσεις που διοργα

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

νώνει. Ο εν λόγω δίσκος πρόκειται για αποσπαστέλε σε προεβείες, ε-ταιρείες, σχολεία, μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
Αργυρώ Μαυροζούμη

Νέος ισότοπος για τις ανασκαφές στο Δισπηλιό

Εγκαινιάστηκε πρόσφατα ένας νέος δεικτικός τόπος για τις ανασκαφές στον λιμάνιο οικισμού νεολιθικής εποχής του Δισπηλιού, στις όχθες της λίμνης Καστοριάς (<http://www.auth.gr/dispiloi/>). Με μορφή κειμένου και συνοδευτικών εικόνων παρουσιάζονται σταγμιότυπα του ανασκαφικού έργου από τον Γεώργιο Χουρμουζιάδη, διευθυντή της ανασκαφής, και τους συνεργάτες του. Άλλες ενότητες αφορούν τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, τον κατάλογο των μελών της ερευνητικής ομάδας και τα ποικίλα προγράμματα ανάδειξης του χώρου και επικοινωνίας με το κοινό που έχουν υλοποιηθεί ή βρίσκονται σε εξέλιξη («οικουμενιστές», ανασκαφικό πάρκο, κέντρο τεκμηρίωσης και πληροφόρησης). Παρέχονται επίσης πληροφορίες για την εθελοντική συμμετοχή στην ανασκαφή. Το περιεχόμενο προσφέρεται στα ελληνικά και τα αγγλικά.

Κατερίνα Χαριτζοπούλου

Βάση δεδομένων για τις αρχαιότητες του Ιράκ

Το Ινστιτούτο Ανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Σικάγο αναπτύσσει και διαθέτει στο διαδίκτυο από τον Απρίλιο του 2003 βάση δεδομένων για τις αρχαιότητες του Εθνικού Μουσείου του Ιράκ στη Βαγδάτη (http://oi.uchicago.edu/OI/IRAQ/dbfiles/iraqdata_basehome.htm). Αρκεί από τα αντικείμενα που παρουσιάζονται και τα οποία έφεραν στο φως οι ανασκαφές που παρουσιάζονται στο Ιράκ τη δεκαετία του '30, έχουν σήμερα χαθεί εξαιτίας της λεηλασίας του Μουσείου, ενώ άλλα μεταφέρθηκαν στο Σικάγο. Η βάση δεδομένων περιέχει περιγραφές, φωτογραφίες και σχετική βιβλιογραφία, ώστε να αποτρέψει την παράνομη πώληση του κειμένου και τη γυνάστ, ενώ ταυτόχρονα εξημετρει εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

K.X.

Χρονοσημαντρο

Με το ξεκίνημα της νέας χρονιάς κυκλοφόρησε το 2ο τεύχος του νέου μηνιαίου ψηφιακού ιστορικού περιοδικού Χρονοσημαντρο (www.geocities.com/xronosimantro/xronosimantro.html), με κύριο θέμα τα πρώτα βήματα της Βιομηχανικής Επανάστασης.

Calimera

Μια νέα συντονιστική δράση (<http://www.calimera.org>) που ως στόχο έχει να βοηθήσει να εξασφαλιστεί ότι τα τοπικά πολιτιστικά ιδρύματα (δημόσια βιβλιοθήκες, μουσεία και αρχαία) και οι χρήστες τους (απλοί πολίτες) είναι ικανοί να επωφεληθούν και να συμβάλουν στους αντικειμενικούς σκοπούς του ερευνητικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας 2002-2006. Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη της Βέροιας εκπροσωπεί τη χώρα μας στη δράση του «Calimera» και είναι υπεύθυνη, μεταξύ άλλων, για το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την ανανέωση των ιστοσελίδων του προγράμματος.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ελεύθερα: Πόλη-Ακρόπολη-Νεκρόπολη

Αφιερωμένη στην εικοσαετή ανασκαφική έρευνα από το Πανεπιστήμιο Κρήτης στην Ελεύθερα είναι η έκθεση «Ελεύθερα: Πόλη-Ακρόπολη-Νεκρόπολη» (2.12.2004-1.9.2005). Η Ελεύθερα βρίσκεται στις υπώρειες του Ψηλορείτη, νοτιοανατολικά του Ρεθύμνου, και κατοικήθηκε αδιάλειπτα από την 4η χιλιετία π.Χ. έως τον 12ο αιώνα μ.Χ. Η έκθεση περιλαμβάνει 500 περίπου ευρήματα από οικίες, ιερά, δημόσια κτίρια και τάφους, πολλά από τα οποία εκτίθενται για πρώτη φορά. «Καμάρι» της έκθεσης αποτελεί το περίφημο γυναικείο άγαλμα, γνωστό ως «Dame d'Axente», το οποίο έφτασε στην Ελλάδα α-

πό το Μουσείο του Λούβρου και χρονολογείται γύρω στα 640 π.Χ. Το φαντασία του επισκέπτη και το ταξίδι του στο χρόνο βοηθούν οι μακέτες, που αναπαριστούν είτε το τοπίο όπως ήταν σε κάθε εποχή είτε σκηνές καθημερινότητας, ακόμη και ταφικά μνημεία.

A.M.

Ελαίος Εγκώμιον

Με την πρωτοβουλία και την υποστήριξη του Δήμου Περιστέρου, η ιστορική περιοχή του Ελαιώνα φιλοξενεί την έκθεση «Ελαίος Εγκώμιον», που οργάνωσε το Κέντρο Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών με τη στήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού. Η έκθεση εγκαινιάστηκε στις 2 Φεβρουαρίου 2005 και θα διαρκέσει έως τις 24 Απριλίου 2005. Περιλαμβάνει θεματικές ενότητες από τη μυθολογία και την ιστορία της ελιάς στο χώρο της Μεσογείου και τη σχέση της με τους Έλληνες, τη σημασία της για την οικονομία, τη διατροφή, την υγεία, τη λατρεία, την τέχνη κ.λπ. Η τεκμηρίωση της στρίβεται στη μακροχρόνια έρευνα που έχει πραγματοποιήσει το Κέντρο Λαογραφίας για το θέμα, στο πλαίσιο κυρίως της δημιουργίας του «Ελληνικού Μουσείου της Ελιάς» στον παραδοσιακό οικισμό Καμαλαίου του Δήμου Αρκαδίου Ρεθύμνης. Για πληροφορίες, τηλ.: 210-5779914, 210-5790208.

Ελληνικός πολιτισμός και περιηγητές

140 σπάνια βιβλία από τη συλλογή του επιχειρηματία Δ. Κοντομητά παρουσιάζονται στην έκθεση «Ο ελληνικός πολιτισμός κάτω από το βλέμμα των περιηγητών και των λογίων (15ος-20ός αιώνας)» στο Μουσείο Μπενάκη. Οι εν λόγω εκδόσεις αποτελούν πηγές και μαρτυρίες των ηθών και των εθίμων διαφόρων τόπων του ελληνισμού, από την Κάτω Ιταλία έως τις ακτές της Μαύρης Θάλασσας. Σε αυτό το πλαίσιο βιβλιογραφικό υλικό ξεχωρίζουν κλασικά περιηγητικά βιβλία, όπως των Clarke, Dodwell, Haycraft, Spon, Koberger και Dapper, καθώς και σπάνια φυλλάδια και μικρά βιβλία, που χαρακτηρίζονται από ένα ιδιαίτερο γούστο και ύφος. Οχι μόνο το περιεχόμενο αλλά και η αισθητική των βιβλίων αυτών παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον (διάρκεια έκθεσης: 8.2.2005-6.3.2005).

A.M.

Πελοπόννησος του 1910

Αρχαιολογικά μνημεία και φυσικό τοπίο σε διάφορα μέρη της Πελοποννήσου εν έτη 1910, είναι το αντικείμενο της έκθεσης φωτογραφιών που διοργάνωσε η Αρχαιολογική Εταιρεία (17.1.2005-31.3.2005). Πρόκειται για ασπρόμαυρες φωτογραφίες που ήταν προορισμένες για να παρουσιαστούν -όπως και έγινε- σε καλλιτεχνική έκθεση της Ρώμης, και επανέρχονται σήμερα στην εν λόγω έκθεση. Η φωτογράφιση των μνημείων είχε ανατεθεί στο γερμανικό ίδρυμα Messbildanstalt του Βερολίνου και έγινε από τον φωτογράφο Carl Siele. Ο περισσότερος από τις φωτογραφίες απεικονίζουν τα μνημεία μέσα στο φυσικό τοπίο και αποτελούν διπλή μαρτυρία: για των μνημείων και του φυσικού τοπίου, στην κατάσταση που ήταν πριν από έναν αιώνα περίπου.

A.M.

Τάκης Τζουπάς

Το Μουσείο Μπενάκη, τιμώντας τη μνήμη του σημαντικού φωτογράφου, διοργάνωσε την έκθεση με τίτλο «Η Ελλάδα του Τάκη Τζουπά», με την ευκαιρία μάλιστα της παρουσίασης και του ομώνυμου λευκώματος, που κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις ΚΑΠΟΝ. Τόσο η έκθεση, που πραγματοποιήθηκε στο κτίριο της οδού Πειραιώς, όσο και το λεύκωμα, με τις πιο αντιπροσωπευτικές φωτογραφίες του λαογραφικού φωτογράφου, φωτίζουν και αναδεικνύουν το έργο του με τον ίδιο τρόπο που και ο καλλιτέχνης αντιμετώπισε τη θεματολογία του μέσα από το φακό του: με τρυφερότητα, καθαρό μάτι και λεπτό σχόλιο. Η ρυθμίδα του ελληνικού προσώπου στις πρώτες δεκαετίες του περασμένου αιώνα πλάσι στα ποτάμια του κάμπου, οι άπειρες οικισίες στο ασπρόμαυρο φιλμ που παράγουν φως, και η πνευματικότητα στη σύλληψη του τοπίου από το φακό, είναι οριζόμενα από τα χαρακτηριστικά της φωτογραφικής «γραφής» του Τάκη Τζουπά. Είναι βέβαιο ότι, όταν ο φωτογράφος έφυγε από τη ζωή το 2003, είχε κλείσει μέσα στα χιλιάδες αρνητικά του έναν ολόκληρο κόσμο, που ήδη είχε σχεδιάσει χωρίς επιστροφή. Οι 190 επιλεγμένες φωτογραφίες που παρουσιάζονται στην έκθεση συγκροτούν ενότητες ανάλογες με εκείνες του βιβλίου: φυσικό περιβάλλον, κοινωνική ζωή, αγροτικές δου-

λείες, στιγμιότυπα της καθημερινής ζωής. Η έκδοση περιλαμβάνει συνοδευτικά των φωτογραφιών κείμενα του καθηγητή αρχαιολογίας Γεώργιου Χουρμούζακη και του δημοσιογράφου Αντώνη Καρκαγιάννη (διάρκεια έκθεσης: 9 έως 27 Φεβρουαρίου 2005).

A.M.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

ΣΤ' Συνάντηση Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου

Το Πανεπιστήμιο Αθηνών έχει αναλάβει τη διοργάνωση της ΣΤ' Συνάντησης Βυζαντινολόγων Ελλάδος και Κύπρου (22-25 Σεπτεμβρίου 2005), το πρόγραμμα της οποίας έχει ως εξής: α. Ειδικό θεωρητικό θέμα «Η γοητεία του Βυζαντίου άλλως και τώρα», β. Τρεις στρουγγυλές τράπεζες με θέμα: «Βυζάντιο και πολιτική», β. Τρεις στρουγγυλές με θέμα: «Το Βυζάντιο στις προθήκες των βιβλιοπωλείων», γ. Ελευθères ανακοινώσεις, δ. Ανακοινώσεις νέων ερευνητικών προγραμμάτων. Σύμφωνα με την Α' Εγκύκλιο, στις 15 Φεβρουαρίου 2005 έληξε η προεπίσχεση υποβολής των αιτήσεων για ανακοίνωση, ενώ μέχρι τις 15 Απριλίου 2005 κλούνται να δηλώσουν συμμετοχή όσοι ενδιαφέρονται απλώς να παρακολουθήσουν. Περισσότερες πληροφορίες στο τηλ. 210-7277447 (Γριανταφυλάκης Μανιάτης-Κοκκίνη).

Το αρχαιολογικό έργο στη Μακεδονία και τη Θράκη

Για δέκατη όγδοη συνεχή χρονιά πραγματοποιήθηκε στο παλαιό κτήριο της Φιλοσοφικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (10-12 Φεβρουαρίου 2005), η επιστημονική συνάντηση που αφορά τις ανακαλύψεις έρευνες που διεξάγονται στον βορειοελλαδικό χώρο, από τον Έβρο μέχρι την Καστοριά.

Αποχωρήσεις δύο κόσμων

Το 2ο Διεθνές Συνέδριο για τη μελέτη της θεωρίας και ιστορίας των κόσμων, με τίτλο «Αποχωρήσεις δύο κόσμων: κόσμος και [επιστημονική] φαντασία», έχει ως θέμα του το σύνολο των εκφράσεων του αρχαιολογικού (fantasy, science fiction, horror κ.λπ.) στο χώρο της Ένατης Τέχνης. Διοργανώνεται στη Μυτιλήνη, από τις 20 έως τις 22 Μαΐου 2005, από το Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Για πληροφορίες, τηλ.: 22510-36618, ηλεκτρονική διεύθυνση: <iconotopia@hotmail.com>.

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

Μέρεις Βιομηχανικής Κληρονομιάς

Το Ελληνικό Τμήμα του TICCIH (Διεθνής Επιτροπή για τη Διατήρηση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς) διοργανώνει κύκλο διαλέξεων με γενικό τίτλο «Μέρεις Βιομηχανικής Κληρονομιάς», στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού Ιδρυματικού Ομίλου Πειραιώς (Αγγέλου Γέροντα 6, Πλάκα). Το πρόγραμμα έχει ως εξής: Stuart Smith-Nikos Μπελαβίλας, «Τεκμηρίωση-καταγραφή Βιομηχανικής κληρονομιάς» (9.2.2005), Παναγιώτης Τουλιάτος-Αντώνης Πλυτάς, «Τεχνικές αποκατάστασης βιομηχανικών κτηρίων και μηχανών» (2.3.2005), Τάσση Παπαϊωάννου-Γιάννης Κίτζης, «Συνύπαρξη και ένταξη νέας αρχιτεκτονικής σε ιστορικά βιομηχανικά κελύφη» (30.3.2005), Βάσω Μπερδεμπέ-Αποστολία Λουβή, «Βιώσιμες και συμβατές νέες χρήσεις σε παλαιά εργοστάσια» (20.4.2005), Ευρυδίκη Σφινταίου-Σόνια Χαλαραλιπούδη, «Βιομηχανικά μουσεία» (11.5.2005), «Στραγγυλό τραπέζι-Βιομηχανικά μνημεία: παρόν και μέλλον» (1.6.2005).

Η αγορά της αρχαίας Μεσσηνίας

Πρόκειται για το θέμα διάλεξης που ανακοινώθηκε της αρχαίας Μεσσηνίας, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 6 Απριλίου 2005, στο πλαι-

σιο της α' περιόδου 2005 των διαλέξεων που διοργανώνονται από την Εταιρεία των Φίλων του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.

Βαλκάνια και Ελλάδα στο τέλος της αρχαιότητας

Στο πλαίσιο της καθιερωμένης ετήσιας παρουσίασης των δραστηριοτήτων του Νομισματικού Μουσείου από την προϊστάμενη Δέσποινα Ευγενίδου, με αφορμή και την επέτειο των εγκαινίων της μόνιμης έκθεσης στο Ίλιον Μελαβίου, πραγματοποιήθηκε η πολύ ενδιαφέρουσα διάλεξη του Ιωάννη Τουρτσόπουλου, με θέμα «Τα Βαλκάνια και η Ελλάδα στα τέλη της αρχαιότητας: απόπειρα ιστορικοοικονομικής προσέγγισης για μια εποχή σε κρίση και μετάλλαξη» (13.12.2004).

Το νεότερο ελληνικό νόμισμα

Για «Το νεότερο ελληνικό νόμισμα» μίλησε ο Αντώνης Λιναρδάκης στο Νομισματικό Μουσείο στις 20.1.2005. Αναδρομή στην ιστορία του νεοελληνικού νομίσματος, από τις γαλιέτες της Επτανήσου, το πεντάλετο του 1825, το ρουσσότι, τα χαρτονομίσματα του Καποδίστρια, έως τη δραχμή – που έφαμε να κυκλοφορεί το 2000 – έκανε ο Αντώνης Λιναρδάκης, με συχνή αναφορά στις πηγές και παράλληλη αφήγηση των ιστορικών γεγονότων. Ο ομιλητής τόνισε ότι «το συγχνολογικό της κοπής νομισμάτων τα πρώτα χρόνια του υπό σύσταση ελληνικού κράτους ήταν η πανηγυρική εκδήλωση της ύπαρξης ελληνικής διοίκησης».

A.M.

Διαλέξεις στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο

Στις 26 Ιανουαρίου 2005 δόθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο διάλεξη του καθηγητή ΕΜΠ Δημήτρη Κορσύνη, με θέμα «Η Αθήνα της Τουρκοκρατίας». Την ομάδα διοργάνωσε ο Σύλλογος Φίλων του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου, στο πλαίσιο μιας σειράς διαλέξεων για τη μεταβυζαντινή Αθήνα. Το θέμα θα αναπτυχθεί σε έξι διαλέξεις, που θα πραγματοποιηθούν στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο το πρώτο εξάμηνο του 2005. Πληροφορίες στο τηλέφωνο 210-7291544 (Σοφία Μανίνα).

Αρχαίες κόρες

«Αρχαίες κόρες: μια πρόταση για την ερμηνεία τους» ήταν ο τίτλος πολύ ενδιαφέρουσας διάλεξης που δόθηκε στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης στις 7 Φεβρουαρίου 2005. Η ομιλήτρια, Κατερίνα Καρακιάση, αναφέρθηκε καταρχήν στη ήδη υπάρχουσα περί το θέματος μελέτες, οι οποίες ωστόσο ασχολούνται κυρίως με τη χρονολογική και τυπολογική κατάσταση των αρχαίων Κορών παρά με την ερμηνεία και το συμβολισμό τους. Στη συνέχεια, παρουσιάζοντας μερικά από τα αντιπροσωπευτικότερα ευρήματα, εξέτασε το ρόλο των νέων γυναικών της εποχής στη λατρευτική ζωή των ιερών – με αφορμή το γεγονός ότι οι Κόρες προσφέρονταν κατά κανόνα σε ιερά γυναικείων θεοτήτων –, καθώς επίσης και το κατά πόσο κάποια επαναλαμβανόμενα χαρακτηριστικά των αγαλμάτων σχετίζονται με τον πραγματικό κώδικα συμπεριφοράς των νεανίδων του βου αιών π.Χ. Στριγρόμενη σε ποικίλα αρχαιολογικά και ιστορικά στοιχεία, καθώς και φιλολογικές και επιγραφικές πηγές, η ομιλήτρια επισήμανε ότι τα αγαλμάτια των Κορών αποτελούσαν πιθανότατα απεικονίσεις νεαρών κοριτσιών που πρόσφεραν τις υπηρεσίες τους στη θεά, χωρίς ωστόσο αυτό να σημαίνει ότι πρόκειται για πορτρέτα με την έννοια της απόδοσης των ειδικωτικών χαρακτηριστικών της κλασικής εποχής, με ρεαλιστικά στοιχεία. Τελικά –όπως αναφέρθηκε και στο τέλος της διάλεξης– μήπως οι απόψεις μας για τη γέννηση του πορτρέτου στην ελληνική τέχνη θα πρέπει σε κάποιο βαθμό να αναθεωρηθούν;

Βεργίνα και Αιγές

«Η Βεργίνα και το τοπογραφικό πρόβλημα των Αιγών» ήταν το αντικείμενο διάλεξης που έδωσε ο αρχαιολόγος και καθηγητής, Παναγιώτης Φάλακρης, στις 7.2.2005 στην Αρχαιολογική Εταιρεία. Ο ομιλητής, ο οποίος ήταν επί χρόνια συνεργάτης του Μανώλη Ανδρόνικου, επανοδιέταξε την άποψη ότι οι Αιγές, που αποτέλεσαν τον πυρήνα του μακεδονικού βασιλείου, δεν βρίσκονται στη Βεργίνα, αλλά στη Βοταία, που εκτείνεται βορείως της ποταμού Αλιάκμονα. Ο προσδιορισμός της θέσης των Αιγών έχει αποσπασίμως πολλές επιστημονικές κατά το παρελθόν. Ο Παναγιώτης Φάλακρης, εκτιμά-

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

γιας ότι η πιο αξιόπιστη πηγή είναι ο Ηρόδοτος, αποuschέστε τη Βεργίνα από τις Αιγές και χαρακτηρίστε αθάσιμα τα επιχειρήματα του Ανδρόνικου περί του αντίθετου.

A.M.

BIBLIA

Η ιστορία της ελληνικής πόλης επιμ. Αλέξανδρος Φ. Λαγόπουλος

εκδ. Ερμής & περιοδικό Αρχαιολογία και Τέχνες, Αθήνα 2004

Μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Ερμής» και το περιοδικό Αρχαιολογία και Τέχνες, ένας τόμος 430 μεγάλων σελίδων με τίτλο *Η ιστορία της ελληνικής πόλης*. Είναι διεθνώς η πρώτη φορά που συγκεντρώνεται σ' ένα ενιαίο έργο η μακροαίωτη εξέλιξη της ελληνικής πόλης από τη νεολιθική εποχή μέχρι και μάλιστα με βάση τα πρόσφατα στοιχεία, τα οποία ρίχνουν πολλές φορές νέο φως και οδηγούν σε διαφορετικές ερμηνείες σε σχέση με τις παραδοσιακές απόψεις. Ένα εισαγωγικό θεωρητικό μέρος καταπορίζει τον αναγνώστη σχετικά με τις σύγχρονες επιστημονικές οπτικές για την πόλη και τον ανθρωπογενή χώρο γενικότερα. Ακολουθεί η μελέτη της ελληνικής πόλης κατά τις διάφορες περιόδους της ελληνικής ιστορίας. Με βάση ενημερωμένα αρχαιολογικά, ιστορικά και πολεοδομικά δεδομένα, αναλύονται συστηματικά και σε βάθος ο νεολιθικός οικισμός, η πρώιμη αστικοποίηση της 3ης χιλιετίας π.Χ., η μινωική και η μυκηναϊκή πόλη, ο οικισμός της γεωμετρικής περιόδου, η πόλις-κράτος, η ελληνιστική πόλη, η βυζαντινή και μεταβυζαντινή πόλη, καθώς και η σύγχρονη ελληνική πόλη μέχρι την πρόσφατη ραγδαία αστικοποίηση και μητροπολιτική εξέλιξη. Δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη μελέτη φάσεων του ελληνικού οικισμού που έμειναν μέχρι σήμερα περιθωριακές στη βιβλιογραφία, όπως είναι ο οικισμός της γεωμετρικής περιόδου, η αποικιακή πόλη της Μαύρης Θάλασσας, ο μεταπολεμικός οικισμός της κλασικής και της ελληνιστικής πόλης, ο οικισμός της πρώιμης Τουρκοκρατίας και η πόλη του μεσοπολέμου. Εάν η πόλη είναι στο επίκεντρο του τόμου, δεν αγνοήθηκαν ούτε ο αγροτικός χώρος και η ευρύτερη περιφερειακή οργάνωση, ούτε και το κοινωνικο-ιστορικό γίνεσθαι και ιδεολογικό μέρφωμα, στο πλαίσιο των οποίων διαμορφώθηκε κάθε φορά ο ανθρωπογενής χώρος. Ο τόμος περιλαμβάνει 30 κερφάλια με εξαιρετικά πλούσια εικονογράφηση και βιβλιογραφία, που υπογράφονται από διακεκριμένους Έλληνες και ξένους επιστήμονες, γνωστούς για τις εργασίες τους στο πεδίο που πραγματεύεται ο καθένας. Αρχαιολόγοι, ιστορικοί, πολεοδόμοι, γεωγράφοι και ανθρωπολόγοι συνεισφέρουν σε αυτή την έκδοση, η οποία απευθύνεται τόσο στους ειδικούς όσο και στο ευρύτερο κοινό, και φιλοδοξεί ν' αποτελέσει ένα σταθερό έργο αναφοράς.

Αλέξανδρος Φ. Λαγόπουλος

Η κατάκτηση του παρελθόντος

Alain Schnapp

εκδ. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Ηράκλειο 2004

Μια έρευνα –με υπότιτλο «Οι απαρχές της Αρχαιολογίας»– για τους τρόπους με τους οποίους ο άνθρωπος, από την αρχαιότητα έως τον 19ο αιώνα, άρχισε να αποκτά συνείδηση του παρελθόντος του. Αντίθετα με την πιο διαδεδομένη άποψη, η αρχαιολογία δεν ήταν επίσημη της Αναγέννησης. Υπήρξε πρακτική γνώση στους γραφείς της Ασσυρίας, της Αιγύπτου και της Κίνας, και αντικείμενο συζήτησης για τους σοφιστές της Ιωνίας, προτού αρχίσει να ασκείται από τους ρωμαίους ιστορικούς.

Ιστορία της αρχαίας ελληνικής θρησκείας

Martin P. Nilsson

εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2004

Το σημαντικό αυτό έργο του κορυφαίου θρησκευτικού έφτασε αιούς στη δεκάτη έκδοσή του στα ελληνικά (α' έκδοση: 1971). Με κύριο άξονα την μυκηναϊκή εποχή, το έργο εξετάζει σφαιρικά την αρχαία ελληνική θρησκεία.

Όνου σφραγίς...

Bernhard Overbeck, Mechtild Overbeck

εκδ. Κτήμα Χατζημυλάη, Αθήνα 2005

Η θαυμάσια αυτή μελέτη –με υπότιτλο «Ο Διώνισσος και ο κόσμος του στους αρχαίους παραγωγικούς»– μάς προσφέρει ένα συναρπαστικό ταξίδι στον κόσμο του κρασιού. Τα τεκμηριωμένα και συνοπτικά κείμενα και το υψηλή ποιότητα, πλούσιο εικονογραφικό υλικό, αποτελούν τα βασικά της γνωριμότητα. Μια προσοχή που αξίζει να επαινεθεί, καθώς μάλιστα πραγματοποιήθηκε χάρη στην πρωτοβουλία ενός ιδιωτικού φορέα. Το συντονισό και την επιμέλεια της έκδοσης ανέλαβε η Αλεξάνδρα Μπουϊνιά.

Το νόμιμο στον αρχαίο ελληνικό κόσμο

συλλογικό έργο

εκδ. ΥΠΠΟ-Νομισματικό Μουσείο, Αθήνα 2004

Ένα θαυμάσιο βιβλίο για παιδιά κάθε ηλικίας. Διαβάζεται ευχάριστα ακόμα και από μεγάλους, χάρη στην επιλεγμένη, πολυδιάστατη και πλούσια πληροφόρηση που παρέχει. Με το βιβλίο αυτό στο χέρι η επίσκεψη στο Νομισματικό Μουσείο μεταμορφώνεται σε μάγεο περιπάτο στα μονοπάτια της Ιστορίας. Μπορείτε να το προμηθευτείτε στο Νομισματικό Μουσείο (Πανεπιστημίου 12) και στο ΤΑΠ (Πανεπιστημίου 57).

Ελληνική και ρωμαϊκή γλυπτική από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη

συλλογικό έργο

επιμ. Σταύρος Βλίζος

εκδ. Μουσείο Μπενάκη & Μέλισσα, Αθήνα 2004

Εξαιρετικός ο κατάλογος αυτός από κάθε άποψη, χάρη στα εμπειροπατημένα και αναλυτικά κείμενα που αποτελεί ταυτόχρονα και ένα είδος εγχειρίδιου για την ιστορία της ελληνικής και ρωμαϊκής γλυπτικής αλλά και γενικότερα για την ιστορία της τέχνης. Τι συγχρητισαν των λημμάτων ανέλαβαν διακεκριμένοι επιστήμονες, που επιχειρήσαν να συγκεντρώσουν εδώ όλα τα στοιχεία που θα διευκόλυνουν περαιτέρω συζητήσεις και προσεγγίσεις από άλλους ερευνητές.

Αγών

συλλογικό έργο

επιμ. Νικόλαος Καλτσός

εκδ. ΥΠΠΟ-Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Αθήνα 2004

Κατάλογος της ομώνυμης έκθεσης που πραγματοποιήθηκε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο (15.7.2004-31.10.2004). Αποτελεί σημαντικό έργο, καθώς εξετάζει σφαιρικά τον αγώνα, το αγωνιστικό πνεύμα και τη Νίκη. Επαφίμλλη των κειμένων είναι και η καλλιτεχνική επιμέλεια του βιβλίου.

Μεγάλη Ελλάς

συλλογικό έργο

επιμ. Νικόλαος Σταμπολίδης, Γιώργος Τασούλας

εκδ. Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Αθήνα 2004

Πρόκειται για τον κατάλογο της έκθεσης «Μεγάλη Ελλάς: Αθλητισμός και Ολυμπιασμός στην περιφέρεια του ελληνικού κόσμου». Για την έκδοση του εργάστηκε πλειάδα επιστημόνων και το αποτέλεσμα είναι ένα άψογο, τόσο από επιστημονική όσο και από αισθητική άποψη.

Η ζωοφόρος του Παρθενώνα

κείμενα: Άγγελος Δεληβορριάς

φωτογραφίες: Σωκράτης Μαυρομμάτης

εκδ. Μουσείο Μπενάκη & Μέλισσα, Αθήνα 2004

Μια επεξεργασμένη έκδοση, που συμπιέζει με τη συμπλήρωση 50 χρόνων του εθνικού οικου Μέλισσα, και κυκλοφορεί σε δύο μορφές: βιβλίο

και συλλεκτική μεγάλου μεγέθους κασετίνα με 100 φωτογραφίες (σε κλίμακα 1:5). Πρόκειται για μια πρωτότυπη εργασία, καθώς το φωτογραφικό υλικό του Σωκράτη Μαυρομάτη παρουσιάζεται για πρώτη φορά σε αυτή τη μορφή, ενώ τα κείμενα αποτελούν μια πρόταση-ανάγνωση της γλυπτικής σύνθεσης της ζωόφρου, καρπό πολύχρονης και πολύμοχθης έρευνας και μελέτης του Άγγελου Δελιβορριά.

Archaic Korai

Katerina Karakasi

εκδ. The J. Paul Getty Museum, Los Angeles 2003

Κυκλοφόρησε και στην αγγλική γλώσσα (1η έκδοση στα γερμανικά) η πρωτότυπη αυτή μελέτη της Κατερίνας Καρακάσι. Η συγγραφέας εξετάζει τις Κόρες της αρχαϊκής εποχής και αντλεί από αυτές ό-σες περισσότερες πληροφορίες είναι δυνατό, προσφέροντάς μας μια σπουδή με επιστημονικά πρωτότυπα πορίσματα που προάγουν τη γνώση σχετικά με την αρχαϊκή εποχή. Η εικονογράφηση και η εκτύπωση είναι ισάξιες του κειμένου.

Ο αθηναϊκός Περίπατος και το ιστορικό τοπίο της Αθήνας

Αλέξανδρος Παπαγεωργίου-Βενετάς

εκδ. Καπόν, Αθήνα 2004

Μέσα από αυτό το καλαίσθητο λεύκιμμα –γραμμένο με γλαφυρό και ελπιότομο τρόπο και εμπλουτισμένο με σπάνια φωτογραφικά και σχεδιαστικά τεκμήρια–, ο συγγραφέας μάς προτείνει μια ενδιαφέρουσα πορεία προσέγγισης, φυσικής αλλά και πνευματικής, της Ακρόπολης των Αθηνών.

Το Χρονικό του Τατοΐου

Κώστας Σταματοπούλου

εκδ. Καπόν, Αθήνα 2004

Μέσα σε ένα φυσικό και κτιριακό-αρχιτεκτονικό πλαίσιο που συνεχώς ανανεώνεται, εκτυλίσσεται η ιστορία τεσσάρων ή πέντε γενεών ανθρώπων, από ερότες και χωρικούς έως τα μέλη της βασιλικής οικογένειας. Ταυτόχρονα, παρακολουθούμε την πορεία της ελληνικής πολιτικής, κοινωνικής και διπλωματικής ιστορίας στο διάστημα περίπου ενός αιώνα (1871-1973). Φωτογραφίες, σχέδια και χάρτες συμπληρώνουν το κείμενο.

Σεισμόπληκτες εκκλησίες του Δήμου Αχαρνών

Δημήτρης Γιώτας

εκδ. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης, Αθήνα 2004

Ενδιαφέρουσα εργασία, στην οποία καταγράφεται το σύνολο των εκκλησιών της περιοχής που χαρακτηρίζονται ως μνημεία. Χρονολογούνται και περιγράφονται οι εκκλησίες που συνεχίζουν να φέρνουν μετά το σεισμό του 1999, καθώς δεν έχουν ακόμα γίνει σε αυτές οι απαραίτητες επισκευαστικές εργασίες.

Όψεις του προσώπειου

Δήμητρα Μήττα

εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004

Ενδιαφέρουσα και προσεγμένη η μελέτη αυτή, μάς ξενάγει στον γοηπτικό κόσμο του προσώπειου (νεκρικού, απορροιακού, Βρησκειού, θεατρικού, εθνολογικού ή του καρναβαλιού). Εξικονώνεται από την αρχαιότητα και φτάνοντας έως τις μέρες μας.

Ελλάδα της θάλασσας

συλλογικό έργο

εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2004

Με επιστημονική επιμέλεια των Σπύρου Αοδραχά, Αναστάσιου Τζαμτζή και Γερίνας Χαρλαυτή, κυκλοφόρησε αυτό το πολύ ενδιαφέρον λεύκιμμα, το οποίο συγκεντρώνει άρθρα περίπου τριάντα

διακεκριμένων επιστημόνων. Στα κείμενα σκιαγραφείται με τρόπο σφαιρικό ο θαλάσσιος χαρακτήρας της Ελλάδας από την αρχαιότητα έως τα νεότερα χρόνια.

Τήνος από ψηλά

Αριστέϊδη Κοντογεώργης, Νικόλαος Σαράφης

εκδ. Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Δήμου Εξομβούργου, Τήνος 2004

Ωραίο δίγλωσσο (ελληνικά-αγγλικά) λεύκιμμα, στο οποίο αποτυπώνονται κυρίως χωριά της Τήνου. Η φωτογράφιση από ψηλά αποκαλύπτει τον βαθύτερο χαρακτήρα του τοπίου, καθώς αναδεικνύεται το ανάγλυφο του.

Ο αργυροφύτης Πηνειός

Γιάννης Ρούσας

εκδ. του συγγραφέα, Αθήνα 2004

Ο συγγραφέας συγκεντρώνει εδώ όλα τα στοιχεία, ιστορικά και άλλα, γύρω από το χέος και το σήμερα του ποταμού. Το κείμενο του, γλαφυρό αλλά και εμπειριστατωμένο, διανθίζει με πολύ ενδιαφέρον σχετικό εικονογραφικό υλικό.

Αρκαδία, γενέθλια ης

Βασίλης Καρδάσης

εκδ. Εφesus, Αθήνα 2004

Ο καθηγητής οικονομικής ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Βασίλης Καρδάσης μάς ξενάγει στην Αρκαδία και την ιστορία της, στον τόπο των θεών και των μύθων, στη χώρα των Πελοσών, στη μητροπολιτική ή των πρώτων αποίκων της Μεσογείου. Εκτός από τα εμπειριστατωμένα κείμενα, κομμάτι του έργου θα μπορούσε κανείς να πει ότι αποτελεί και η πλήρης φωτογραφική κώλυση της Αρκαδίας (φωτ. Πάννης Πανελός).

Το μακρύ ταξίδι της Λέρου μέσα στους αιώνες

Πηνελόπη Χαλιδέρη-Βρατσάλη

εκδ. της συγγραφέας, Λέρος 2003

Ένα μικρό καλαίσθητο βιβλίο για ένα μεγάλο θέμα. Η συγγραφέας, με μοναδική ευαισθησία και γνώση, μάς οδηγεί στην εξερεύνηση του ωραίου νησιού της Λέρου από τους προϊστορικούς χρόνους μέχρι την ενσωμάτωσή της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα. Βιβλίο πραγματικά χρήσιμο για όλους συμπληρώνεται με έναν ωραίο πρόλογο του καθηγητή ΕΜΠ Λουδοβίκου Βασενζόβεν.

Νικόλαος Θ. Χολέβας

Μικρά Ασία

ταξιδιωτικός οδηγός

εκδ. Explorer, Αθήνα 2004

Ένας από τους πληρέστερους ταξιδιωτικούς οδηγούς για μια περιοχή που παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ταξιδιωτικό και όχι μόνο. Πλούσιος σε αρχαιολογικές και ιστορικές πληροφορίες, καθώς και σε εικονογραφικό υλικό, αποτελεί πολύτιμο σύνηγο για τον επισκέπτη αλλά και για τον αναγνώστη που θέλει να αποκομίσει μια πρώτη γενική εικόνα του τόπου.

Άτλας και ταξιδιωτικές σημειώσεις από τα Ιόνια νησιά, την Ελλάδα, τη Μ. Ασία και την Τουρκία στα 1835

Βλαδίσλαφ Νταβίντωφ

εκδ. Εμπειρική Τράπεζα, Αθήνα 2004

Ο ρώσος συγγραφέας υπήρξε διακεκριμένος νομικός και άνθρωπος των γραμμάτων και των τεχνών. Τις σημειώσεις από το ταξίδι του σε Ελλάδα και Μ. Ασία τις εξέδωσε σε δύο τόμους στα 1839-1840 στην Πετρούπολη, και την ίδια εποχή εξέδωσε τον Άτλαντα, με 44 λιθογραφίες διαφόρων τόπων και κτιρίων. Στην ελληνική έκδοση του Άτλαντα δημοσιεύονται και οι ακομαρές, με βάση τις οποίες δουλεύτηκαν οι λιθογραφίες, έργα που ανήκουν σήμερα στο Μουσείο Πούσκιν της Μόσχας.

A.M.

Η Αθήνα του Μεσοπολέμου μέσα από τις φωτογραφίες του Πέτρου Πουλιδί

Κυριακή Αρσένη

εκδ. Εμπορική Τράπεζα, Αθήνα 2004

Το υλικό της έκδοσης δίνει μια άποψη της Αθήνας κατά την περίοδο του Μεσοπολέμου (1922-1940), όπως την κατέγραφε με το φακό του ο Πέτρος Πουλιδής, ο πρώτος Έλληνας φωτορεπόρτερ. Το σημαντικό και πλουσιότερο αρχείο του Πουλιδή, απ' όπου προέρχονται οι φωτογραφίες του βιβλίου, ανήκει στο Αρχείο της ΕΡΤ.

A.M.

Athènes

συλλογικό έργο

εκδ. Le Figaro, Παρίσι 2004

Με υπότιτλο «2004, η Οδύσσεια μιας πόλης. Οι Αγώνες επιστρέφουν στην πατρίδα τους», η ειδική αυτή έκδοση της γαλλικής εφημερίδας είναι αφιερωμένη στην Αθήνα και την ιστορία της. Πλούσιο σε εικονογράφηση και με συνοπτικά αλλά άκρως καταπονητικά κείμενα –ποικιλής θεματολογίας (όχι μόνο αρχαιολογικά ή ιστορικά)– το τεύχος αυτό παρουσιάζει με τρόπο πραγματικά γοητευτικό το χθες και το σήμερα της πόλης που φιλοέζησε τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004.

Μουσικές διαδρομές στην άγνοια Ελλάδα και η αναζήτηση του πραγματικού Ομήρου

Νικόλαος Λίτσας

εκδ. Έσσοτρον, Αθήνα 2004

Στο τρίτο βιβλίο του, που έρχεται σαν φυσική συνέχεια των προηγούμενων, ο Λίτσας μάς οδηγεί, μέσα από πρωτότυπες διαδρομές, στην αναζήτηση του Ομήρου. Μάς κάνει να κοιτάζουμε την προϊστορία μας με ένα νέο βλέμμα, αποκαλυπτικό, ενώ συγχρόνως διασκεδάσουμε με το ανεκδοτοκό υλικό, το οποίο δρα στην περιδιάβαση ως ο μίτος της Αριάδνης. Εξερευνώντας τα μονοπάτια της Ιστορίας, φτάνουμε σε πορίσματα πρωτότυπα και τολμηρά αλλά πάντως αληθινά. Ένα ευχάριστο και συγχρόνως επισκοδομητικό αβάνγισμα.

Αντώνης Εμμ. Μπενάκης (1873-1954)

Ευθύμιος Σουλιγιάννης

εκδ. Καστανιώτη & Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004

Όπως αναφέρει και στην εισαγωγή του, ο συγγραφέας προσπαθεί να δώσει εδώ «όχι μόνο μια όσο γίνεται πιο ολοκληρωμένη αναφορά στη ζωή και στο έργο του, αλλά και τις διαστάσεις και το πλαίσιο, μέσα στο οποίο κινείται μια προσωπικότητα ενός Έλληνα υπαξιτηρίου που δραστηριοποιείται οικονομικά, δημιουργεί και ευεργετεί την πατρίδα, τον ελληνοισμό, τον άνθρωπο».

Ομοιότητα περίπου. Εκδόσεις ενός πορτρέτου του Αντώνη Μπενάκη

Θανάσης Μουτσούπουλος

εκδ. Πατάκη & Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004

Ένα πολύ ενδιαφέρον δοκίμιο πάνω στο πορτρέτο, με αφορμή την έκθεση που διοργανώθηκε στο Μουσείο Μπενάκη (κτίριο οδού Πειραιώς) με δημιουργίες 70 σημαντικών Ελλήνων (ζωγράφων, εμπνευσμένων από την προσωπικότητα του Αντώνη Μπενάκη).

Κατευθυντήριες οδηγίες για Βιβλιοθήκες, Αρχαία και Μουσεία

απόδοση και επιμέλεια κειμένων: Εύα Σεμερτζάκη

εκδ. Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας, Βέροια 2004

Το «Θεματικό δίκτυο PULMAN» αποτελεί μέρος της προσπάθειας που γίνεται τα τελευταία χρόνια, σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, για τη

δημιουργία κοινών δράσεων και υπηρεσιών, που θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών. Στο πλαίσιο του δικτύου αυτού εκπονήθηκαν και κατευθυντήριες οδηγίες για ψηφιακές υπηρεσίες, οι οποίες μεταφράστηκαν σε 20 γλώσσες (<http://www.pulmanweb.org>). Με τη δημοσίευση της δεύτερης έκδοσης αυτών των οδηγιών και σε έντυπη μορφή, η Δημοσία Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας –που εκπροσωπεί τη χώρα μας στο PULMAN– ευελπιστεί να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός δικτύου σε τοπικό επίπεδο μεταξύ Βιβλιοθηκών, Αρχείων και Μουσείων, ώστε να ενισχυθεί ο ρόλος του μέσα στις τοπικές κοινωνίες. Για πληροφορίες, τηλ.: 23310-24494 (κα Ασπασία Τσιτσιπούλου), e-mail: <aspasia@libver.gr>.

Ancient Art to Post-Impressionist: Masterpieces from the Ny Carlsberg Glyptotek, Copenhagen

κατάλογος έκθεσης

εκδ. Royal Academy of Arts, London 2004

Πλούσιος και ωραίατα εικονογραφημένος κατάλογος της έκθεσης που οργανώθηκε στο Λονδίνο (Royal Academy of Arts, 18.9.2004-10.12.2004), στον οποίο δημοσιεύονται άρθρα για τις συλλογές και τους συλλέκτες του 19ου αιώνα, και ειδικότερα για την οικογένεια Carlsberg, καθώς και για τις συλλογές της: αιγυπτιακή, κυπριακή και Παλμύρας, ετροσκική, ελληνορωμαϊκή (γλυπτική), δανέζικη (ζωγραφική και γλυπτική), γαλλική (ζωγραφική και γλυπτική). Στο τέλος του τόμου παρατίθενται κατάλογοι των εκθεμάτων, γλωσσάρι, πλούσια βιβλιογραφία και ευρετήριο.

Το νόμισμα στο θεσσαλικό χώρο

πρακτικά συνεδρίου

εκδ. Οι Φίλοι του Νομισματικού Μουσείου, Αθήνα 2004

Στη σειρά Νομισμάτων (τ. 7) κυκλοφόρησαν τα πρακτικά της Γ' Επιστημονικής Συνάντησης, αφιερωμένης στο θέμα «Το νόμισμα στο Θεσσαλικό χώρο» (Βόλος, 24-27.5.2001). Εδώ εξετάζονται η νομισματοκοπία, η κωλοφορία, η εικονογραφία και η ιστορία, κατά τους αρχαίους, τους βυζαντινούς και τους νεότερους χρόνους. Χάρη στον τόμο αυτόν, το νόμισμα γίνεται πιο προσεγγίσιμο στο ευρύ κοινό.

Νησιά του Αιγαίου

πρακτικά διημερίδας

εκδ. Ελληνική Εταιρεία, Αθήνα 2004

Με υπότιτλο «Προστασία του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος» εκδόθηκαν τα Πρακτικά της διημερίδας που είχε οργανώσει το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ελληνικής Εταιρείας τον Μάρτιο του 2003. Στον τόμο περιλαμβάνονται 22 εισηγήσεις, η συζήτηση στοργυλλής τραπέζης και σημαντικοί αριθμοί φωτογραφιών και διαγράμμάτων.

Ο Μέντωρ

περιοδική έκδοση

τεύχος 72 (Οκτώβριος 2004)

Ποικιλής θεματολογίας άρθρα του Β.Χ. Πετράκου, γενικού γραμματέα της Επ. Αθηνών Αρχαιολογικής Εταιρείας, περιέχονται στο τεύχος αυτό. Ανάμεσα τους ξεχωρίζουμε εκείνα με τίτλο «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, το 2004 και οι αρχαιότητες» και «Κιβόβλο Παρελθόν».

Τάλως

περιοδική έκδοση

τόμος ΙΑ' (2003)

Στον τόμο αυτόν της περιοδικής έκδοσης του Ινστιτούτου Κρητικού Δικαίου περιέχεται η διδακτορική διατριβή του Λάμπρου Σκουζούκη με θέμα «Ο Θεσμός της πώλησης στο Δίκαιο της Βενετοκρατούμενης Κρήτης, με βάση δημοσιευμένα ελληνικά νοταριακά έγγραφα (1495-1650)».

Σύναξη

περιοδική έκδοση

τεύχος 92 (Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2004)

Με το νέο αυτό τεύχος ολοκληρώνεται μια τριλογία –μαζί με τα τεύχη 90 και 91– για την εκκλησιολογία, δηλαδή για ζητήματα σχετικά με τον τρόπο συγκρότησης της Εκκλησίας και με τις στρεβλώσεις του μέσα στις κοινωνίες και την Ιστορία.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

Ο σφραγιδολίθος της Νάξου

Λαμία, 4-12-2004

Αγαπητή Αρχαιολογία,

Ξαναδιαβάζοντας παλαιά τεύχη σου, πράγμα το οποίο θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερως ευπρόσδεκτο, στάθηκα στο Νο 88 (Σεπτέμβριος 2003), στο οποίο δημοσιεύεται και ένα άρθρο της κας Αλεξάνδρας Τράντα-Νικόλη, με τίτλο «Η σημασία του φθίνικα στην Κρητομυκηναϊκή γραφή». Μία νέα προσέγγιση. Παρότι «δεν μου περφαί λόγος» παρά μόνον ως αναγνώστη, θεωρώ ότι το άρθρο είναι καλογραμμένο και επιστημονικά τεκμηριωμένο, ώστε να δικαιολογεί τον τίτλο του. Αλλά δεν σας γράφω γι' αυτό.

Ο λόγος για τον οποίο σας αποστέλλω την παρούσα είναι ότι στη σχεδιαστική αναπαράσταση του σφραγιδολίθου «της Νάξου» (σ. 82) έχουμε ένα κείμενο, σε ιερογλυφική γραφή, απ' το οποίο μπορούν να βγουν χρήσιμα συμπεράσματα. Ο λόγος είναι σαφής και σε άπαιστη ελληνική γλώσσα και φαίνεται ότι ο σφραγιδολίθος αυτός αποστέλλει από τον ηγεμόνα της Κρήτης προς τον (υποτελή) ηγεμόνα της Νάξου. Η φορά της αναγνώσεως είναι σπειροειδής και η σειρά των συλλαβογραμμάτων είναι η εξής:

συλλαβογράμματα
σφραγιδολίθου

πηχτικές αποτιμήσεις

Ο χωρισμός σε λέξεις –αφού παρατηρήσουμε ότι, όπως ισχύει στη Γραμμική Γραφή Α, έχουμε το φαινόμενο της διασπάσεως των συλλαβών, πράγμα που αποδεικνύει ότι η γραφή της εποχής εκείνης είχε ήδη κάνει το πρώτο βήμα προς το φθονγικό σύστημα– είναι:

Τes us ikiso misto
Θες ως ήκισο μισθόν(ν)

Για την απόδοση των ήχων Ζ/Στ μπορεί ο αναγνώστης να ανατρέξει και στο τεύχος της Αρχαιολογίας Νο 81, στη σελίδα 69. Εν πάσει περίπτωσης αυτά είναι τα διαδικαστικά. Το μείζον είναι ότι έχουμε να κάνουμε με μία εντολή καθορισμού φορολογίας. Η επίσημη απευθείας προς τον μινωικό τοπάρχη της Νάξου και του επι- της δυναστεία να αποφασιστεί εκείνος τ θα αποστείλει προς το μινωικό κέντρο, πιθανότατα στην Κνωσό.

Η έκφραση είναι απόλυτα κατανοητή και από εμάς σήμερα, και η επισήμανση ότι το «-θες» είναι προστακτική αοριστού του «τίθμι», ενώ το «-ήκισο» είναι προστακτική παρακείμενου του «ηγέμαι» (=νομίζω, θεωρώ) –και οι δύο προστακτικές είναι σε δεύτερο πρόσωπο–, είναι περιττή.

Ασφαλώς και δεν αποκλείεται ο ηγεμόνας της Νάξου να ήταν «στενά συνεργαζόμενος» με τον μεγάλο ηγεμόνα της Μεγαλονήσου σε πολεμικές επιχειρήσεις, κατά τις οποίες ο πτηνόμενος ήταν υποχρεωμένος να καταβάλλει «μισθόν». Σ' αυτή την περίπτωση θα πρέπει να προηγήθηκε επιστολή του ηγεμόνα της Νάξου προς τον Κρή-

τα ηγεμόνα για το τι δέον γενέσθαι. Και η απάντηση ήταν: θες ως ήγισο μισθόν. Δηλαδή: επίβαλε φόρο κατά την κρίση σου.

Σχετικά με τις ηχητικές αποτιμήσεις παραπέμπω στους πίνακες της Αρχαιολογίας, τεύχος 81, σ. 65 και 67, αλλά και στα βιβλία μου Ελληνικές γραφές, 1. Ενδοευρωπαϊκά και 2. Ελληνικά και Τάδε εφη Μίνως.

Με εκτίμησή,
Γ. Παλιμυρούς
Σαρανταπόρος α', παρ. 6
35100 Λαμία
τηλ. 22310-21115

Σχετικά με την κήρυξη θέσεων

Παραμένει ανεκπλήρωτο το αίτημα του Δήμου Ωλένης προς τη Ζ' ΕΠΚΑ για την κήρυξη των θέσεων Χώρα (=προϊστορικό νεκροταφείο) και Κάστρο (=μυκηναϊκή ακρόπολη), πάνω από το χωριό Γούμερο (βλ. Αρχαιολογία 93, Δεκέμβριος 2004, σ. 171-172). Τα λείψανα έχουν ήδη υποστεί πολλές φθορές και απαιτούν επείγουσα επέμβαση. Θεμελίω μυκηναϊκών σπιτιών (ύψ. περίπου 10-20 εκ.) σώζονται επίσης δυτικά του χωριού, στις θέσεις Αμοιού, Μπαρογιάννη και Αθούλι. Από τη θέση Αμοιού προέρχονται πλινθα μυκηναϊκά αγγεία, που εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Ολυμπίας, ενώ πρόσφατα περιυλλέχθηκε μυκηναϊκό θυματήρι, το οποίο παραδόθηκε στη Ζ' ΕΠΚΑ. Αντικείμενα της μυκηναϊκής περιόδου που ήρθαν στο φως στη διάρκεια αγροτικών εργασιών στις θέσεις Μπαρογιάννη και Αθούλι (πλινθα αγγεία, ερασιμαχική πίκος κ.ά.), έχουν καταστραφεί.

Μηνάς Γ. Στασιός
Καστριώτου 9
114 76, Αθήνα

Για τη Νύσα του Μαϊνδρόου

Αγαπητή συντακτική επιτροπή
του περιοδικού Αρχαιολογία και Τέχνες,

Ονομάζομαι Παναγιώτης Γαλάνης και είμαι μεταπτυχιακός φοιτητής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης (Γερμανία), από όπου σας στέλνω αυτό το e-mail. Με ενδιαφέρουν διαβάσει το άρθρο του κυρίου Θάνου Παπαθανασόπουλου «Η Νύσα στον Μαϊνδρό» στο τεύχος 93 (Δεκέμβριος 2004, σ. 102-110) του περιοδικού σας. Θα ήθελα να συμπληρώσω λίγα πράγματα σχετικά με το άρθρο αυτό και να ενημερώσω τόσο εσάς και τον κύριο Παπαθανασόπουλο, όσο και τους λοιπούς αναγνώστες του περιοδικού, αφού ελιπίζω να σας δημοσιεύσει στο e-mail αυτό.

Όσον αφορά την ιστορία της αρχαιολογικής έρευνας στη Νύσα, πρέπει να πω ότι αυτή συνεχίζεται ακόμα και σήμερα στην περιοχή, πρωτίτως από τους τουρκούς συναδέλφους. Ο τουρκός αρχαιολόγος που εδώ και λίγα χρόνια διευνθεί την ανασκαφή της Νύσα είναι ο εκλεκτός συναδέλφος και φίλος Δρ. Musa Kadioglu, Assistant Professor Κλασικής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Άγκυρας.

Εδώ και 5 περίπου χρόνια όμως υπάρχει και μια μικρή γερμανική αποστολή, η οποία διεξάγει αρχαιολογικές έρευνες στη Νύσα, και συγκεκριμένα στο αρχαίο θέατρο. Πρόκειται για αρχαιολόγους του Πανεπιστημίου του Freiburg Γερμανίας. Οι έρευνες των γερμανών συναδέλφων διεξάγονται υπό την εποπτεία των καθηγητών V.M. Strocka (γνωστός από την εργασία του στη Βιβλιοθήκη στην Εφεσο) και για την υποδειγματική δημοσίευσή των κατοικιών της Ποιμτικής) και G. Hiesel (πολύ γνωστός στους ελληνικούς αρχαιολογικούς κύκλους λόγω της δουλειάς του στην Τριφυλία). Στην ομάδα του συμμετέχει μικρός αριθμός φοιτητών, μεταξύ των οποίων και ένας ελληνικής καταγωγής! Οι έρευνες των γερμανών αρχαιολόγων θα συνεχιστούν και το επόμενο καλοκαίρι. Για περαιτέρω πληροφορίες, ο δικτυακός τους τόπος είναι: <<http://www.uni-freiburg.de>>. Ελιπίζω να βοηθήσει με τις ανωτέρω πληροφορίες, Σας ευχαριστώ για τη φιλοξενία στις σελίδες του περιοδικού σας.

Μετά τημής,
Παναγιώτης Γαλάνης

Τα «Αρχαιολογικά» επιμελείται η Κατερίνα Τσεκούρα